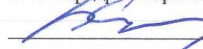

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри теорії та історії соціології

Володимир СУДАКОВ.
Протокол № 14 від 31 серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АСИСТЕНТСЬКА ПРАКТИКА

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма соціологія
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	диференційований залік

Викладачка: доц. Людмила МАЛЕС

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробниця: Людмила МАЛЕС – д.соц.н., доц., професорка кафедри теорії та історії соціології

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни полягає у набутті практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисципліни за профілем отриманої спеціальності у вищих навчальних закладах після отримання освітньо-кваліфікаційного рівня магістра.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати основні методичні прийоми, набутки світового та вітчизняного викладання і вивчення соціології
2. Знати зміст основоположних дидактичних та педагогічних принципів та специфіку їх застосування у викладанні соціології
3. Володіти базовим знанням методики у викладанні соціології

3. Анотація навчальної дисципліни: Асистентська практика - це складова частина підготовки випускників факультету соціології до викладацької діяльності. Асистентська практика відіграє значну роль в навчальному процесі Київського національного університету імені Тараса Шевченка, оскільки учбові заклади такого рівня готують не просто фахівців своєї справи, практиків, а спеціалістів, які здатні акумулювати всі сучасні знання з предмету науки і передавати їх студентству. В межах освітньої підготовки «Соціологія» за освітнім рівнем «магістр» студентки та студенти отримують ґрунтовну підготовку з педагогічної майстерності та методики викладання, що дозволяє отримати додаткову педагогічну кваліфікацію - викладач вищого навчального закладу.

4. Завдання (навчальні цілі): ознайомлення студентів із формами та методами викладання соціологічних дисциплін, що використовуються на факультеті, а також їхнє практичне оволодіння; виховання у студентства творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової праці, формування потреби у самовдосконаленні, підвищенні своєї кваліфікації; здобуття професійних якостей для викладання - вміння готувати лекційний матеріал з використанням останніх досягнень в даній царині науки, чітко, доступно, логічно та послідовно викладати цей матеріал, керувати аудиторією тощо; формування вміння критично оцінювати лекції та семінарські заняття своїх колег та робити на їх основі висновки щодо організації власної викладацької роботи.

що спрямовано на формування таких компетентностей:

- Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями. (СК06)
- Здатність здійснювати педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти. (СК09)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати форми та методи викладання соціологічних дисциплін на факультеті соціології	відвідуванні лекцій, семінарських занять та консультацій, що проводять керівники-методисти	Підготовка щоденника асистентської практики	10
2.1	готувати лекційний матеріал з використанням останніх досягнень в даній царині науки	Підготовка методичних матеріалів лекційних та семінарських занять	Розробка методичних матеріалів лекційного та семінарського заняття	15
2.2	творчо підходити до навчально-методичної роботи	Підготовка методичних матеріалів лекційних та семінарських занять	Розробка методичних матеріалів лекційного та семінарського заняття	10

2.3.	критично оцінювати лекції та семінарські заняття своїх колег та робити на їх основі висновки щодо організації власної викладацької роботи	Відвідування занять студентів-практикантів	Написання рецензії на відкриті заняття студентів-практикантів	5
3	чітко, доступно, логічно та послідовно викладати навчальний матеріал студентам, керувати аудиторією	Проведення лекційних та семінарських занять	самостійне проведення лекції та семінарського (практичного) заняття	20
4	формування потреби у самовдосконаленні, підвищенні своєї кваліфікації	Захист результатів асистентської практики	Презентація результатів проходження асистентської практики (звіт про проходження практики)	40

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни					
	1.1	2.1	2.2	2.3	3	4
Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей. (ПР07)				+		+
Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. (ПР08)			+		+	
Викладати соціологічні та суміжні з ними дисципліни в закладах освіти. (ПР10)	+	+				

База практики. Асистентську практику студентки та студенти I року магістратури проходять у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка на факультеті соціології. Для забезпечення практики студентки та студенти закріплюються за кафедрами факультету соціології та викладацьким складом відповідно до навантаження.

Термін і форма проведення. У відповідності з навчальним планом факультету соціології проходження асистентської практики передбачено на початку 2-го семестру, зокрема 2 тижні з відривом від навчання.

Завдання асистентської практики: розробити та апробувати комплекс навчального забезпечення, який включатиме: текст лекційного заняття із описом методів активного навчання, які доцільно застосовувати при вивченні даної теми; розробка семінарських (практичних) занять, опис завдань для самостійної роботи студентів та форм роботи на семінарі (індивідуальної, групової); розробка комплексів завдань на перевірку засвоєння теми (тести, запитання, творчі завдання) із формами оцінювання.

Перелік документів, які готуються щодо проведення асистентської практики.

Головні документи асистентської практики визначають зміст навчального процесу на різних етапах проходження практики, основні вимоги до студентів-практикантів та вміщують форми контролю за їх виконанням. До документів асистентської практики належать: Наказ про асистентську практику; протоколи засідання кафедр, індивідуальні звіти про проходження практики, звіт керівниці асистентської практики на факультеті.

Наказ про практику - основний документ, що визначає терміни та порядок проходження практики, базові кафедри, базові навчальні заклади, викладачів-методистів, порядок та термін здачі звітів про практику. Терміни та місце проходження практики, розподіл тих, хто проходить асистентську практику, між кафедрами, форми відповідного контролю і звіту визначаються наказом про практику, який надається деканові факультету не пізніше листопада поточного навчального року. Наказ про практику складається особою відповідальною за даний вид практики

на факультеті після подання кафедрами виписок з протоколів зі вказанням викладачів-методистів та закріплених за ними студенток та студентів I року магістратури.

Протоколи відповідних рішень кафедри вміщують розподіл тих, хто проходить асистентську практику, між керівниками-методистами, оперативний контроль за проходженням практики, результати обговорення та оцінки індивідуальних звітів.

Звіт про проходження асистентської практики повинен містити:

- 1) Підписаний план-графік (щоденник) проходження практики.
- 2) Текст лекційного заняття (включаючи план - структуру заняття, список основної та додаткової літератури за темою лекції, матеріали презентації).
- 3) Методичну розробку семінарського або практичного заняття (включаючи план проведення заняття, методичку роботи з аудиторією, список основної та додаткової літератури з теми заняття, дискусійні питання та контрольні питання для самоперевірки у формі тесту).
- 4) Рецензії на заняття взаємного відвідування.
- 5) Відгук тих, хто керує практикою.
- 6) Рекомендації про вдосконалення практики.

Обов'язки тих, хто керує та проходить асистентську практику

Ті, хто керує асистентською практикою на кафедрах факультету соціології, мають такі обов'язки:

- розробка і вдосконалення на певній кафедрі програми практики, а також інших навчально-методичних та звітних документів;
- організація проходження практики й проведення організаційних заходів перед направленням студентства на практику, зокрема:

- 1) інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки;
- 2) надання тим, хто проходить асистентську практику, необхідних документів (програм, щоденників, календарних планів, індивідуальних завдань, методичних рекомендацій тощо), перелік яких встановлений у положенні про проведення асистентської практики на факультеті соціології;

- 3) ознайомлення тих, хто проходить асистентську практику, із системою звітності з практики, прийнятою на кафедрі, а саме: подання письмового звіту, його структури та специфіки для різних видів завдань;

- 4) проведення з тими, хто проходить асистентську практику, попереднього обговорення змісту й результатів практики, потреб змін програм тощо;

- здійснення контролю за проходженням практики на базі практики;
- координація роботи викладачів та викладачів, закріплених за тими, хто проходить асистентську практику, у відповідності їх можливості забезпечити пасивну та активну, які забезпечують якість її проходження згідно з програмою, контролюють умови праці під час проходження практики;

- подання керівництву кафедри та практики від факультету письмового звіту про проведення практики із зауваженнями й пропозиціями щодо поліпшення асистентської практики.

Студентство факультету соціології при проходженні асистентської практики зобов'язане:

- до початку практики одержати від керівництва практики інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки і консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками керівництва;

- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці та техніки безпеки;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно подати необхідні звітні документи та захистити результати практики.

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання:

- семестрове оцінювання:

1. *Пасивна практика* – полягає у відвідуванні лекційних, семінарських занять, консультацій які проводить викладач-методист; опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять: РН1.1, РН2.1, РН2.2 – 35 балів (мінімальний бал - 20)
2. *Активна практика*: самостійне проведення лекційних та семінарських занять, відвідування лекцій та семінарів студентів-практикантів: РН3, РН2.3 – 25 балів (мінімальний бал - 16)

- підсумкове оцінювання: захист результатів проходження практики РН4 – 40 балів. Мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) захисту – 24 бали.

7.2 Організація оцінювання:

1. *Пасивна практика* (полягає у відвідуванні лекційних, семінарських занять, консультацій які проводить викладач-методист; опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять): РН1.1 РН1.1, РН2.2
2. *Активна практика* (самостійне проведення лекційних та семінарських занять, відвідування лекцій та семінарів студентів-практикантів): РН3, РН2.3
3. *Захист результатів проходження практики*: РН4

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

Рекомендована література

Основна

1. Методична скарбничка // Спільна історія. Діалог культур. Навчальний посібник. – Львів ЗУКЦ, 2013. Гриф МОН. – С. 226-249.
2. Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2018. Режим доступу: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>
3. Социология в аудитории: искусство коммуникации: Научно-методическое пособие для преподавателей. – Х.: Изд. Центр ХНУ им. В.Н.Каразина, 2004. – С.154-234.
4. Социология в аудитории: искусство преподавания. Сб. научно-методических материалов. – Х.: Изд. Центр ХНУ им. В.Н.Каразина, 2003. – С.14-39.
5. Ken Robinson On Changing Education Paradigms (MAR 13, 2017) <https://www.thecoachingroom.com.au/blog/sir-ken-robinson-on-changing-education-paradigms>
6. John Hamlin and Susan Janssen Active Learning in Large Introductory Sociology Courses // Teaching Sociology, Vol. 15, No. 1 (Jan., 1987), pp. 45-54
7. Kathleen McKinney, Frank Beck, Barbara Heyl Sociology Through Active Learning: Student Exercises. SAGE Publications, 2000

Додаткова

8. R. Scott Webster In Defense of the Lecture // Australian Journal of Teacher Education Vol 40, 10, October 2015 Режим доступу: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ11078748.pdf>
9. Sadykov, Timur & Hana Čtrnáctová The students' opinions toward interactive lectures (2019/06/01) Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/334031841_THE_STUDENTS'_OPINIONS_TOWARD_INTERACTIVE_LECTURES
10. Гендер для медій: Підручник з гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової – Київ: Критика, 2017. – С. 135-150 (Розділ 8 Гендерована освіта).

11. Малес Л. Фотография в социологических дисциплинах. Методический аспект // Визуальная антропология: новые взгляды на социальную реальность: Сб.науч.ст. / Под ред. Е. Ярской-Смирновой, П.Романова, В.Круткина. – Саратов: Научная книга, 2006. – С. 168-182.
12. Сорока Ю., Плахотник О., Марценюк Т., Малес Л. Смыслові перспективи навчання / вивчення соціології: студентоцентрирована освіта // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - № 3, 2014. – С.185-203.

Додаток 1.

Перелік документів,
які включено до індивідуального звіту про асистентську практику
студентів I року магістратури (П I П-б студента/ки)

№

Назва документа	
1	Звіт про проходження практики
2.	Рецензія керівника (<i>посада, вчений ступінь, звання П I П-б</i>) на лекцію та семінарське заняття (<i>тема лекції, тема семінарського заняття</i>)
3.	Щоденник практики
4.	Текст лекції: (<i>назва лекції</i>)
5.	Текст лекції: (<i>назва лекції</i>)
6.	Методичні розробки до семінарського заняття: (<i>назва семінарського заняття</i>)
7.	Методичні розробки до семінарського заняття: (<i>назва семінарського заняття</i>)
8.	Рецензія на лекцію (<i>тема лекції</i>) студентів-практикантів (П I П-б)
	Усього сторінок

Підпис практиканта/ки

ЩОДЕННИК АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ
Студента/ки I року магістратури факультету соціології.
П I П-б

за період з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року
Місце практики _____
Викладач-методист _____

Дата

Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання	
1	2	3

Підпис студента/ки.
Підпис викладача-методиста.

В щоденник практики заносяться всі заходи, пов'язані з проходженням активної і пасивної практики, інші види робіт (робота в бібліотечі, консультації з викладачем-методистом і т.п.). Викладач методист оцінює кожен етап практики, як це наведено в цих рекомендаціях і виставляє оцінку в третю колонку.

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ
кафедра _____

ЗВІТ
про проходження асистентської практики студентом/кою I року магістратури

прізвище, ім'я, по-батькові.

В період з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року я проходив/ла асистентську практику на .... (назва факультету).
Керівник асистентської практики: (посада, вченй ступінь, звання, П I П-б).

За період практики мною було виконано такі види роботи:

Тема лекції чи семінарського заняття,	Навч. заклад, факультет, курс, група	Дата	Оцінка	Підпис викладача	
1	2	3	4	5	6

3) рекомендації щодо вдосконалення організації та проведення практики

1. Позитивні моменти в організації та змісті практики.
2. Негативні моменти в організації та змісті практики.
3. Побажання та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата

Підпис студента/ки
Підпис керівника-методиста

Затверджено на засіданні кафедри. Протокол № ___ від «___» _____ 20__р.

ЗВІТ

Про проведення асистентської практики студентів I року магістратури факультету соціології

1. Терміни проведення _____
2. Кількість студентів згідно наказу _____ осіб.
3. Кількість тих, хто проходили практику _____ осіб.
4. Кількість тих, хто не пройшли практику _____ осіб.
5. База практики _____

---

6. Оцінки за практику:
"відмінно" _____ осіб.
"добре" _____ осіб.
"задовільно" _____ осіб.
"незадовільно" _____ осіб.
"не з'явилися" _____ осіб.

7. Пропозиції щодо вдосконалення організаційних питань проведення практики: _____
8. Пропозиції щодо вдосконалення змісту практики: _____
9. Загальна кількість тих, хто керує практикою: _____

Керівник практики:

(П.І.П. Підпис)